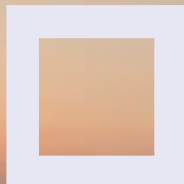

Euroopan
komissio

ESTEETÖN KAUPUNKI - palkinto **2021**

Esimerkkejä parhaista käytännöistä,
joilla EU:n kaupungeista tehdään
entistä esteettömpiä

#EUACCESSCITY

Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2021

© Euroopan unioni, 2021

Euroopan komission asiakirjojen uudelleenkäyttöä koskevat periaatteet perustuvat 12. joulukuuta 2011 annettuun komission päätökseen 2011/833/EU (EUVL L 330, 14.12.2011, s. 39). Jollei toisin mainita, tämän asiakirjan uudelleenkäyttö on sallittua Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) -lisenssin mukaisesti (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Tämä tarkoittaa sitä, että uudelleenkäyttö on sallittua, kunhan lähde mainitaan asianmukaisesti ja mahdollisesti tehdyt muutokset ilmoitetaan.

Sellaisten aineiston osien käyttö tai jäljentäminen, jotka eivät ole Euroopan unionin omaisuutta, saattaa edellyttää lupaa suoraan asianomaisilta oikeudenhaltijoilta.

Kansilehti: © Peter Appelin, 2014

Print	ISBN 978-92-76-31194-2	ISSN 2599-9036	doi:10.2767/594702	KE-BL-21-001-FI-C
PDF	ISBN 978-92-76-31221-5	ISSN 2467-0537	doi:10.2767/196307	KE-BL-21-001-FI-N

Sisällys

Alkusanat.....	p4
Esteetön kaupunki -palkinto 2021 – selkokielineen versio	p5
Johdanto.....	p13
Jönköping, Ruotsi – voittaja.....	p14
Bremerhaven, Saksa – toinen palkinto.....	p19
Gdynia, Puola – kolmas palkinto.....	p24
Poznań, Puola – erityismaininta julkisten palvelujen esteettömyydestä pandemian aikana.....	p28
Komotiní, Kreikka – erityismaininta esteettömyydestä koko kaupungin mahdollisuutena.....	p32
Firenze, Italia – erityismaininta rakennetusta ympäristöstä.....	p36
Esteetön kaupunki 2022 -kilpailuun osallistuminen	p40

Alkusanat

© Euroopan komissio

 *Helena Dalli, tasa-arvosta vastaava
EU-komissaari*

Viime vuoden 10-vuotisjuhlan jälkeen on erittäin myönteistä nähdä entistäkin suurempi määrä hakemuksia tämän vuoden Esteetön kaupunki -kilpailuun.

On ilo toivottaa uudet hakijat tervetulleiksi Esteetön kaupunki -palkinnon verkostoon, sillä se osoittaa yhteisen sitoutuneisuutemme esteettömyyden varmistamiseen.

Juhlistamme tämän vuoden palkintoa epätavallisissa ja vaikeissa olosuhteissa. COVID-19-pandemia on luonut uusia haasteita, joista monet liittyvät esteettömyyteen. Lähikontaktien välttäminen ja matkustusrajoitukset ovat vaikuttaneet julkisten palvelujen ja tukiverkostojen saatavuuteen, ja tämä on lisännyt sosiaalisen syrjäytymisen ja eristyneisyyden riskiä erityisesti vammaisten ja ikääntyneiden asukkaiden kohdalla.

Mielestäni on kuitenkin rohkaisevaa nähdä kaupunkiemme edelleen asettavan esteettömyyden etusijalle – kriisitilanteessa vielä aiempaankin enemmän. Onnittelut kaikille

tämän vuoden voittajakaupungeille, erityisesti ensimmäisen palkinnon voittajalle Jönköpingille. Jönköping erottuu yhteistyöhön perustuvalla ja esteettömyyteen alhaalta ylöspäin suuntautuvalla lähestymistavallaan. Se ansaitsee tunnustuksen.

Jatkossa aloitamme intensiivisen työn toteuttaaksemme vammaisten oikeuksia koskevaa strategiaa 2021–2030, jossa painopiste on edelleen esteettömyydessä, ja jatkamme samalla Euroopan esteettömyyslain täytäntöönpanoa.

Esteetön kaupunki -palkinnossa ei ole kyse vain EU:n standardien noudattamisesta, vaan kyse on myös tiedon ja hyvien käytäntöjen jakamisesta. Tämän vuoden voittajakaupungit toimivat inspiraationa muille.

Toivotan onnea ja menestystä uusille hakijoille.

Esteetön kaupunki -palkinto 2021

Selkokielen versio

© Easy-to-read.eu

Keitä me olemme?

Olemme Euroopan komissio
ja Euroopan vammaisfoorumi.

Euroopan komissio vastaa
Euroopan unionin päivittäisestä työstä.

Euroopan unioni on 27 eurooppalaisen
maan ryhmä, joka pyrkii yhdessä tekemään
ihmisten elämästä arempaa ja turvallisempaa.
Euroopan komissio tekee toimenpiteitä ja
ehdottaa lakeja Euroopan unionille.

Euroopan vammaisfoorumi suojelee
vammainen oikeuksia Euroopassa.

Teemme usein yhteistyötä, jotta Euroopasta
tulisi parempi paikka vammaisille.
Jaamme yhdessä joka vuosi esimerkiksi
Esteetön kaupunki -palkinnon.

Mikä on Esteetön kaupunki -palkinto?

Esteetön kaupunki -palkinto jaetaan joka vuosi kaupungeille, jotka tekevät kovasti töitä ollakseen esteettömiä.

Kaupunki on esteetön, kun kaikki ihmiset voivat asua siellä ja käyttää kaikkia asioita ja palveluja ilman ongelmia.

Kaupunki on esteetön, kun kaikki ihmiset voivat tehdä helposti esimerkiksi näitä asioita:

- mennä bussilla tai metrolla töihin
- ostaa lippuautomaatista matkalipun
- kulkea kaduilla ja mennä sisään julkisiin rakennuksiin, kuten sairaalaan ja kaupungintaloon
- saada tietoa tavoilla, jotka mahdollistavat tietojen lukemisen ja ymmärtämisen.

Tämä on tärkeää kaikille ihmisille ja erityisesti vammaisille ja ikääntyneille ihmisille.

Usein liikenteen ja tiedonsaannin kaltaisissa asioissa on heille esteitä.

Esteet aiheuttavat sen, että he eivät voi osallistua yhteisön toimintaan, kuten kaikki muut ihmiset.

He jäävät ulkopuolelle.

Jos esimerkiksi busseissa ei ole luiskia, pyörätuolia käyttävät ihmiset eivät voi mennä niillä töihin.

Jos tietoja on vaikea lukea, älyllisesti kehitysvammaiset ja muut ihmiset eivät välttämättä kykene lukemaan ja ymmärtämään niitä.

© Pixabay

© 123RF

© Easy-to-read.eu

Esteetön kaupunki -palkinnosta kilpailevat Euroopan kaupungit pääsevät näyttämään, miten ne ovat tehneet asioista esteettä kaikille ihmisille.

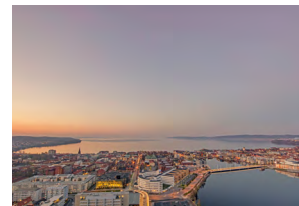
Esteetön kaupunki -palkinto jaettiin ensimmäisen kerran vuonna 2010. On tärkeää, että Esteetön kaupunki -palkinto muistuttaa kaupunkeja siitä, miten tärkeää on olla kaikkien saavutettavissa.

Mikä kaupunki voitti Esteetön kaupunki 2021 -palkinnon?

Jönköping voitti Esteetön kaupunki -palkinnon vuonna 2021.

Jönköping on kaupunki Ruotsissa.

Jönköping voitti Esteetön kaupunki -palkinnon, koska se tekee kovasti töitä tullakseen esteettömämmäksi vammaisille ja kaikille ihmisille. Jönköping on onnistunut esimerkiksi seuraavissa asioissa:

© Peter Appelin, 2014

- Vammaisten tarpeiden huomioiminen.
- Vammaisten ja heidän etujärjestöjensä kuunteleminen vammaisten elämää koskevassa päätöksenteossa.
- Vammaisten ja ikääntyneiden ihmisten auttaminen COVID-19-pandemian aikana siten, että he eivät tuntisi jäävänsä yksin.
COVID-19 on uusi virustauti, johon monet ihmiset ovat sairastuneet. Se on vaatinut myös monen ihmisen hengen.

Tämän lisäksi Jönköping järjesti paikallisen Esteetön kaupunki -kilpailun yrityksille ja organisaatioille, jotka pyrkivät tuomaan palvelunsa kaikkien ihmisten saataville. Tämä oli todella hieno idea!

Esteetön kaupunki 2021 -palkinnon voittaja Jönköping sai 150 000 euroa.

Kaksi muuta kaupunkia tulivat kilpailussa toiseksi ja kolmanneksi:

- **Bremerhaven** Saksassa tuli toiseksi ja sai 120 000 euroa.
- **Gdynia** Puolassa tuli kolmanneksi ja sai 80 000 euroa.

© Tanja Mehl / Erlebnis Bremerhaven, 2020

Tänä vuonna annettiin myös erityispalkinto kaupungeille, jotka tekivät hyvää työtä vammaisten suojelemisessa COVID-19:ltä.

COVID-19 on uusi virustauti, johon monet ihmiset ovat sairastuneet. Se on vaatinut myös monen ihmisen hengen. COVID-19-toimia koskevan erityispalkinnon sai **Poznań** Puolassa.

© Shutterstock

Poznań voitti palkinnon, koska se teki hienoa työtä tarjoamalla esteetöntä tukea ja palveluja vammaisille COVID-19:stä johtuvina vaikeina aikoina.

Seuraavan kerran Esteetön kaupunki -palkinto jaetaan vuonna 2022.

Mitkä kaupungit voivat osallistua?

Kaikki kaupungit eivät voi osallistua Esteetön kaupunki -kilpailuun. Tällaiset kaupungit voivat osallistua Esteetön kaupunki -kilpailuun:

- Kaupunki on maassa, joka kuuluu Euroopan unioniin.
- Kaupungissa asuu yli 50 000 ihmistä.
Jos maassa on vain yksi näin suuri kaupunki,
kaksi tai monta pienempää kaupunkia voivat liittyä yhteen.
Jos niissä asuu yhteensä yli 50 000 ihmistä,
nekin voivat osallistua Esteetön kaupunki -kilpailuun.

Tänä vuonna Esteetön kaupunki -palkinnon voittanut kaupunki ei voi osallistua uudestaan ensi vuonna.

© Shutterstock

Miten Esteetön kaupunki -kilpailuun osallistutaan?

Jos kaupunki haluaa osallistua seuraavaan Esteetön kaupunki -kilpailuun, sen on tehtävä hakemus verkossa, kun hakuaika on alkanut.

Tällaisia kaupunkeja johtavien ja tärkeitä päätöksiä tekevien ihmisten pitää täyttää Internetissä lomake.

Lomakkeessa pitää

- kertoa, miksi juuri heidän kaupunkinsa pitäisi voittaa Esteetön kaupunki -palkinto
- antaa esimerkkejä ja näyttää, miten kaupunki tekee asioista esteettömiä kaikille ihmisille

© Pixabay

© Pixabay

- kertoa, miten tätä hyvää työtä aiotaan jatkaa tulevaisuudessa.

Lisätietoja on saatavilla verkkosivustollamme osoitteessa
www.ec.europa.eu/social/accesscityaward

Kerromme siellä pian, milloin hakuaika alkaa.
 Kun hakuaika alkaa,
 kaupungit voivat täyttää lomakkeen
 ja osallistua seuraavaan Esteetön kaupunki -kilpailuun.
 Seuraa siis verkkosivustoamme, niin pysyt ajan tasalla!

© Pixabay

Miten voittaja valitaan?

Kun kaupungit ovat ilmoittautuneet
 Esteetön kaupunki -kilpailuun,
 tietyt ryhmät tarkistavat hakemukset
 ja valitsevat voittajan.

© Pixabay

Jokaisessa maassa on ryhmä,
 joka tarkistaa kyseisen maan kaupunkien hakemukset.
 Ryhmä valitsee
 maan parhaiksi esimerkeiksi enintään kolme kaupunkia.

Tämän jälkeen toinen eurooppalainen
 ryhmä tarkistaa kaikki nämä kaupungit
 ja valitsee niistä parhaan.
 Tämä kaupunki on sen vuoden
 Esteetön kaupunki -palkinnon voittaja.

Ryhmiiin kuuluu vammaisia ja ikääntyneitä ihmisiä.
 Ryhmät tarkastelevat sitä, mitä kaupungeissa on tehty,
 jotta asiat olisivat esteettömiä ja kaikille ihmisille sopivia.

Ne tarkistavat esimerkiksi, ovatko seuraavat asiat kaupungeissa esteettömiä:

- rakennukset ja kadut
- bussit ja metrot
- lippuautomaatit ja pankkiautomaatit
- verkkosivustot ja muu tekniikka, jota ihmiset käyttävät viestintään
- tiedot, joita kaikkien on helppo lukea ja ymmärtää.

© Pixabay

© Pixabay

© Pixabay

© Pixabay

© Easy-to-read.eu

Ryhmät selvittävät, missä kaupungeissa näistä asioista on tehty parhaiten esteettömiä kaikille ihmisille.
Se kaupunki voittaa Esteetön kaupunki -palkinnon.

Milloin voittaja saa palkintonsa?

Vuoden 2021 lopussa
kerromme,
mikä kaupunki voittaa Esteetön kaupunki -palkinnon
vuonna 2022.
Ojennamme tälle kaupungille
Esteetön kaupunki -palkinnon.

© Pixabay

Lisätietoja

Jos haluat saada lisätietoja,
käy verkkosivustollamme osoitteessa
www.ec.europa.eu/social/accesscityaward

Jos sinulla on kysyttävää,
voit lähettää meille sähköpostia osoitteeseen
secretariat@accesscityaward.eu

© Pixabay

Johdanto

Noin 100 miljoonalla eurooppalaisella on jonkinlainen vamma. Tämä on yli viidesosa EU:n väestöstä. Väestön ikääntyessä esteettömyys on tärkeämpää kuin koskaan aiemmin.

Yli vuosikymmenen ajan EU:n Esteetön kaupunki-palkinnolla on annettu tunnustusta kaupungeille erinomaisesta edistyksestä esteettömyyden parantamisessa. Palkinnon jakamisen tavoitteena on myös lisätä tietoisuutta, jakaa hyviä käytäntöjä ja innostaa muita EU:n kaupunkeja ryhtymään toimeen.

Esteettömyys takaa, että kaikki asukkaat iästä, liikuntarajoitteisuudesta tai vammaisuudesta riippumatta voivat osallistua yhteiskuntaan tasavertaisesti ja itsenäisesti. Se tarkoittaa, että he voivat nauttia kaikesta, mitä heidän kaupunkinsa tarjoaa. Tämä luo kullekin kaupungille erilaisia haasteita. Tämän vuoksi kilpailussa tarkastellaan kaupunkeja kokonaisvaltaisesti ja otetaan huomioon sekä niiden rakennettu ympäristö, infrastruktuuri ja julkiset tilat että tiedotus, viestintä ja julkiset palvelut.

Yli 50 000 asukkaan EU-kaupungit voivat lähettää hakemuksensa, joita arvioivat ensin kansalliset raadit ja myöhemmin esteettömyysasiantuntijoista koostuva eurooppalainen tuomaristo. Kolme

parasta kaupunkia voittavat rahapalkinnon, ja muut saavat tiettyjä osa-alueita koskevia erityismainintoja.

Tämän vuoden palkintoihin kuuluu erityismaininta kaupungille, joka on parantanut rakennettua ympäristöään, sekä kaupungille, joka on omaksunut esteettömyyden koko kaupunkia koskevana mahdollisuutena. Palkintoihin kuuluu myös erityismaininta liittyen COVID-19-pandemiaan. Se on vaikuttanut elämään tavalla, jota emme osanneet edes kuvitella, ja luonut uusia haasteita esteettömyydelle.

Tämä vuoden pääteema, josta ensimmäisen palkinnon voittaja on malliesimerkki, on yhteistyö asukkaiden kanssa. Voittajakaupungit osoittavat, että yhteistyö asukkaiden kanssa auttaa ymmärtämään asukkaiden tarpeita, ryhtymään toimenpiteisiin ja parantamaan kaikkien kaupunkilaisten elämää.

Jönköping

Ruotsi

© Peter Appelin, 2014

VOITTAJA

Esteetön kaupunki 2021 -palkinnon voittaja on Jönköpingska kommunen Ruotsissa. Jönköping sijaitsee Vättern-järven eteläpäässä, suurempien Tukholman, Göteborgin ja Malmön kaupunkien välissä. Sen sijainti tekee siitä luonnollisen keskuksen ja tapaamispaikan, jossa esteettömyys on välttämätöntä. Kaupungin maalauskasvatusta ympäröi järven, kukkuloineen ja metsineen luonnon haasteita esteettömyydelle.

Yhteistyöhön perustuva asukasjohtoinen lähestymistapa

Tuomaristo ylisti Jönköpingska kommunin alhaalta ylöspäin suuntautuvaa lähestymistapaa esteettömyyteen. Kaupunki ottaa vammaisten edustajia mukaan päätöksentekoon ja tekee yhteistyötä asukkaiden kanssa ymmärtääkseen 140 000 kaupunkilaisensa tarpeita.

Funktionsrätt Jönköping on 18 vammaisjärjestöstä koostuva ryhmä. Neljä kertaa vuodessa se tapaa kunnan edustajia, jotka tapaavat säännöllisesti myös ikääntyneiden etujärjestöjä. Järjestöt päättävät tapaamisissa käsiteltävistä asioista, joten ne voivat keskustella asukkailla tärkeistä aiheista ja vaikuttaa toimenpiteisiin kunnallisella tasolla.

Funktionsrätt Jönköping auttoi kehittämään kaupungin vammaispoliittisen ohjelman, jossa määritetään tiukat esteettömyyteen liittyvät säännöt. Lisäksi se järjestää koulutusta ja jakaa asiantuntemustaan kunnan kanssa.

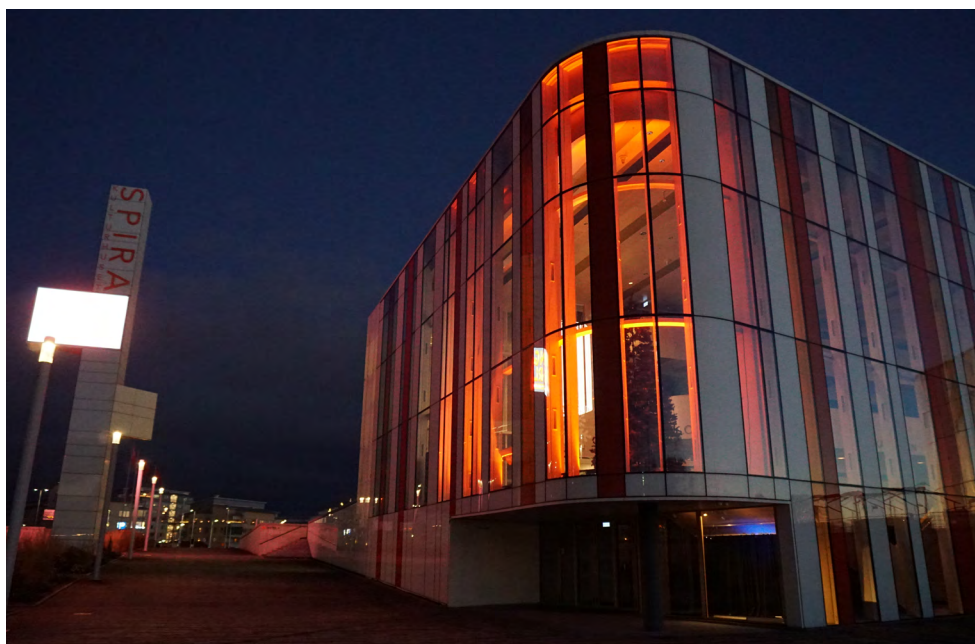
”Olemme hyvin ylpeitä tästä palkinnosta. Olemme jo vuosien ajan tehneet yhteistyötä ikääntyneiden asukkaiden sekä vammaisjärjestöjen liiton kanssa luodaksemme yhteisön, joka on esteetön kaikille. Olemme ymmärtäneet, kuinka tärkeää on käydä keskustelua jo alkuvaiheessa, kun suunnittelemme ja rakennamme kaupunkiamme. Jönköping on kasvava kaupunki, ja haluamme kasvaa kestäväällä ja tasa-arvoisella tavalla.”

Ann-Marie Nilsson, Jönköpingsin kaupunginjohtaja

Esteettömät rakennukset ja mobiilipalvelut

Jönköping ottaa vammaisjärjestöt rakennusprojekteihin mukaan ja antaa esteettömyydelle suuren painoarvon julkisissa hankinnoissa.

Yksi kaupungin vaikuttavimmista rakennuksista on konserttitalo Spira, josta on näköala Vättern-järvelle. Spira tarjoaa kohokarttoja sekä -opasteita, kuvailutulkkauksia ja viittomakielitulkkausta ja täydellisen esteettömyyden pyörätuoleille.

© Jönköpings kommun, 2020

 Konserttitalo Spira on täysin esteetön

Toinen täysin esteetön julkinen rakennus on kirjasto, jossa on kohokarttoja ja -opasteita. Sen esteettömään mediaan kuuluvat DAISY-kuuntelulaitteet sekä kosketeltavat, helppolukuiset ja isotekstiset kirjat.

Jönköping on myös ottanut käyttöön esteettömän kirjastoauton, joka tuo kirjaston sellaisten henkilöiden koteihin, jotka eivät sinne itse pääse. COVID-19-pandemian aikana kunta otti käyttöön myös mobiilipalvelun, joka auttaa ikääntyneitä asukkaita asioiden hoitamisessa, kuten ostosten tekemisessä.

Pääsy luontoon

Rakennetun ympäristönsä lisäksi Jönköping on tehnyt myös luonnonympäristöstään esteettömämmän. Kaupunki sijaitsee Ruotsin Itä-Vätternin jyrkännemaisemassa, joka on Unescon biosfäärialue.

Dumme Mosse on kunnan omistama ja hoitama luonnonsuojelualue, jossa on runsas kasvisto ja eläimistö. Alueella on pyörätuoleille, kävelytuille ja lastenvaunuille sopiva esteetön luontoreitti.

© Peter Appelin, 2020

Dumme Mossen luonnonsuojelualue

Kunta on parantanut Rocksjön-järveä ympäröivien kulkureittien esteettömyyttä ja tarjoaa vierailijoille ääniopastuksen. Se tekee myös yhteistyötä lääninhallituksen kanssa kartoittaakseen kaupunkia ympäröivien luonnonalueiden esteettömyyttä.

Kaupungin esteettömiin alueisiin kuuluu puutarhoja, puistoja ja leikkikenttiä. Kaksi suurinta leikkikenttää ovat täysin esteettömiä ja parannuksia on lisäksi tehty 120 leikkikentällä. Esteettömät jalkakäytävät, risteykset ja julkiset käymälät auttavat varmistamaan, että kaikki asukkaat voivat nauttia näistä alueista.

Esteettömät aktiviteetit ja toimipaikat

Jönköping on kehittänyt Pluspolare-kortin, jota käyttämällä vammaiset voivat ottaa avustajan maksutta mukaan aktiviteetteihin. Korttia voidaan käyttää osallistumiseen kunnan järjestämiin vapaa-ajan aktiviteetteihin ja kulttuuritapahtumiin, kuten jalkapallo-otteluihin.

Kunta on yhdessä Funktionsrätt Jönköpingsin kanssa kartoittanut kaupungin kauppiaita ja ravintoloita ja julkaissut verkkosivustollaan kartan esteettömistä toimipaikoista. Täysin

esteetön verkkosivusto tarjoaa tietoa helposti luettavassa muodossa ja viittomakielellä, ja siinä on ääneenlukutoiminto.

Kaikki pääasemalta lähtevät junat ovat esteettömiä pyörätuolia ja kävelytukia varten, samoin kuin kaikki bussit ja bussipysäkit kaupungissa. Busseissa on ääni-ilmoitukset näkövammaisten ja lukihäiriöisten henkilöiden avuksi, ja he voivat seurata matkan edistymistä myös mobiilisovelluksen avulla.

”Esteettömyydessä ei ole kyse vain reunakivetyksen madaltamisesta ja kauppiaiden kartoittamisesta. Todellinen esteettömyys on sitä, että ihmiset tuntevat olevansa turvassa, tervetulleita ja osallisia. Tiedostamme vaatimuksemme ja rajoituksemme, ja haluamme panostaa niihin erityisesti, jotta voimme tehdä Jönköpingistä osallistavamman kaikille asukkailleen.”

Kristine Andreassen, kestävän kehityksen strategi, Jönköpingsin kunta

Tietoisuuden lisääminen

Jönköping tietää, että tietoisuuden lisääminen on tärkeää, jotta esteettömyydestä voitaisiin tehdä pitkän aikavälin todellisuutta.

Vuonna 2017 kaupunki isännöi Ruotsin ihmisoikeuksien foorumia, johon sisältyi tilaisuuksia, joissa käsiteltiin vammaisuutta. Kaupunki järjestää myös vuosittain ”esteettömyyskävelyn” ja on Jönköping för Alla -osallisuuskampanjan (Yhteinen Jönköping) yhteydessä jopa luonut oman esteettömyyspalkinnon paikallisille yrityksille.

Nämä hankkeet varmistavat, että kunta, elinkeinoelämä ja kansalaisyhteiskunta tekevät yhteistyötä visionsa saavuttamiseksi.

Jönköping ymmärsi, että sen on oltava esteettömämpi, kuunteli asukkaitaan ja teki siitä totta. Se on kaupunki, joka mukautuu asukkaisiinsa – ei toisin päin – ja sen lähestymistapa voi inspiroida muita tekemään samoin.

”Toivomme inspiroivamme muita kaupunkeja käyttämään tätä menetelmää monimuotoisuutta ja osallisuutta edistävässä työssä. Työmme tärkein menestystekijä on, että se on lähtöisin ihmisistä, joilla on ensikäden kokemusta. Tiiviissä yhteistyössä kaupungin edustajien kanssa olemme pystyneet suunnittelemaan ja toteuttamaan osallistavan ympäristön ja löytämään oikean ajattelutavan. Tähän tärkeään aiheeseen on panostettava jatkuvasti, ja parantamisen varaa on vielä, myös meidän kaupungissamme. Tämä palkinto antaa uutta puhtia ponnisteluidemme jatkamiselle.”

Johan Steirud, Funktionsrätt Jönköpings edustaja

© Jönköpings kommun, 2020

Esteetön leikkikenttä

© Jönköpings kommun

Jönköping för Alla

Bremerhaven

Saksa

© Tanja Mehl / Erlebnis Bremerhaven, 2020

**TOINEN
PALKINTO**

Bremerhaven on Saksan Pohjanmeren rannikon väkirikkain kaupunki 113 000 asukkaallaan. Bremerhavenin satama on yksi Euroopan suurimmista, ja siksi kaupunki tunnetaankin parhaiten kaupankäynnin keskuksena. Se on myös johtavassa asemassa tieteellisen tutkimuksen ja uusien teknologioiden aloilla. Lisäksi se on esteettömyyden edelläkävijä, joka käyttää esteettömän kaupungin kehittämiseen innovatiivisia menettelytapoja.

Riippumaton neuvoa-antava lautakunta

Kunnallisen osallistumissuunnitelman kehittäminen vuonna 2009 antoi lähtölaukauksen Bremerhavenin kaupunginvaltuuston tehtävälle yhteisen kaupungin luomisesta. Osallistumissuunnitelma sisälsi esteettömien julkisten rakennusten, liikenteen, viheralueiden ja liikuntatilojen suunnittelua koskevia säännöksiä.

Vuonna 2015 se perusti valtiosta riippumattoman osallisuusasioiden neuvoa-antavan lautakunnan, joka koostuu vammaisia edustavista järjestöistä.

Lautakunta osallistuu lainsäädännön laatimiseen ja kunnallisen osallistumissuunnitelman päivittämiseen.

Vammaistoisimissa toimiva vammaisasiamies on pysyvä yhteyshenkilö esteettömyysasioissa. Sekä vammaisasiamies että osallisuusasioiden neuvoa-antava lautakunta antavat kaupunginvaltuustolle riippumattomia neuvoja, jotka koskevat asukkaiden tarpeita.

Osallistava Bremerhaven -verkosto osallistuu myös projekteihin ja kampanjoihin, joilla edistetään osallisuutta kaikkialla kaupungissa.

”Osallisuusasioiden neuvoo-antava lautakunta valvoo kunnallisen osallistumissuunnitelman toteuttamista ja avustaa siinä. Se myös kyseenalaistaa kriittisesti sen, miksi asioita ei tehdä. Meillä on tiivis suhde kunnan vammaisosastoon ja vammaisasiamieheen. Näin olemme aina ajan tasalla vammaisten henkilöiden jokapäiväisten ongelmien suhteen ja voimme antaa aktiivisen panoksemme asukkaiden riippumattomana neuvostona.”

Heima Schwarz-Grote, Bremerhavenin osallisuusasioiden neuvoo-antavan lautakunnan puheenjohtaja

Esteettömät junat, bussit ja alukset

Kaupungin katujen päällystekuviot auttavat näkövammaisia, ja hiotut mukulakivet tarjoavat turvallisen alustan pyörätuoleille, kävelytuille, lastenvaunuille ja polkupyörille.

Kaupunginvaltuusto kehittää yhdessä Bremenin yliopiston kanssa myös reaaliaikaista navigointisovellusta pyörätuolin käyttäjille.

Bremerhaven on muuttanut rautatieasemansa esteettömiksi ja asentanut pääasemalle kohokartan. Se on myös rakentanut kaupungin keskustasta hienon kosketeltavan pienoismallin.

© Tanja Albert / Erlebnis Bremerhaven, 2020

© Tanja Albert / Erlebnis Bremerhaven, 2020

Kohokartat ja kosketeltavat pienoismallit

© Tanja Albert / Erlebnis Bremerhaven, 2018

Hiottu katukivetys

Kaupunki käyttää matalalattiaisia busseja ja bussipysäkeistä 70 %:ssa on koho-opasteet ja ääni-ilmoitukset. Yli puolessa kaupungin liikennevaloista on äänimerkit.

Bremerhavenin esteettömät alukset ovat sen ainutlaatuisin liikennehanke. Weser-joen lautta on esteetön pyörätuolin ja muiden liikkumisen apuvälineiden käyttäjiä varten. Columbus Cruise Centre puolestaan tarjoaa esteettömän pääsyn risteilyaluksiin.

Saksan ensimmäinen esteetön matkailukohde

Nämä esteettömät alukset ovat tärkeä osa Bremerhavenin kasvavaa matkailualaa. Harbour Worlds -alueelta löytyy monia esteettömiä nähtävyyksiä, kuten Saksan merimuseo, Bremerhavenin eläintarha, Climate House ja Saksan siirtolaismuseo.

Bremerhavenin hiekkarannoilta löytyvät esteettömät luiskat ja "rantakorit". Ne ovat erityisiä pyörätuolistaivallisia istumapaikkoja, jotka tarjoavat yksityisyyttä ja suojaa.

Vuonna 2019 Reisen für Alle antoi Bremerhavenille Saksan ensimmäisen esteettömän matkailukohteen sertifiointin. Kaupunki on myös isännöinyt esteetöntä matkailua koskevia kansainvälisiä konferensseja, osoittaen asemansa alan johtajana.

© Tanja Albert / Erlebnis Bremerhaven, 2018

Esteettömiä rantakoreja

”Meillä Bremerhavenissa on motto: ’kaikille sopiva kaupunki’. Tämä koskee erityisesti vammaisia henkilöitä. Siksi olemme päättäneet tarjota parasta mahdollista tukea ja apua vieraillemme, jotka ovat vammaisia. Tämä kattaa nähtävyydet, julkisen liikenteen, hotellit, ravintolat ja paljon muuta. Olemme oikealla tiellä kohti esteetöntä matkailua ja kaikille sopivaa kaupunkia.”

Melf Grantz, kaupunginjohtaja

Innovatiiviset lähestymistavat asumiseen

Yksi ainutlaatuisista hankkeista on Spiralenhaus, joka on julkisin varoin vuonna 2017 kunnostettu 1950-luvun kerrostalo.

Kunnostuksen yhteydessä asennettiin esteetön kierreluiska, jonka uskotaan olevan ensimmäinen laatuaan Saksassa. Pyörätuolin ja muiden liikkumisen apuvälineiden käyttäjät pääsevät

luiskan kautta rakennuksen kaikkiin kerroksiin ja myös ylimmän kerroksen huoneistoihin, joista on näkymät kaupunkiin.

Spiralenhausissa on myös yhteinen esteetön puutarha, joka lisää sosiaalista kanssakäymistä ja ehkäisee eristäytymistä. Rakennuksen asukkaat ovat vammaisia, vanhuksia ja pakolaisia.

© Staewog / B. Perlach, 2018

 Spiralenhausissa on esteetön luiska ja puutarha

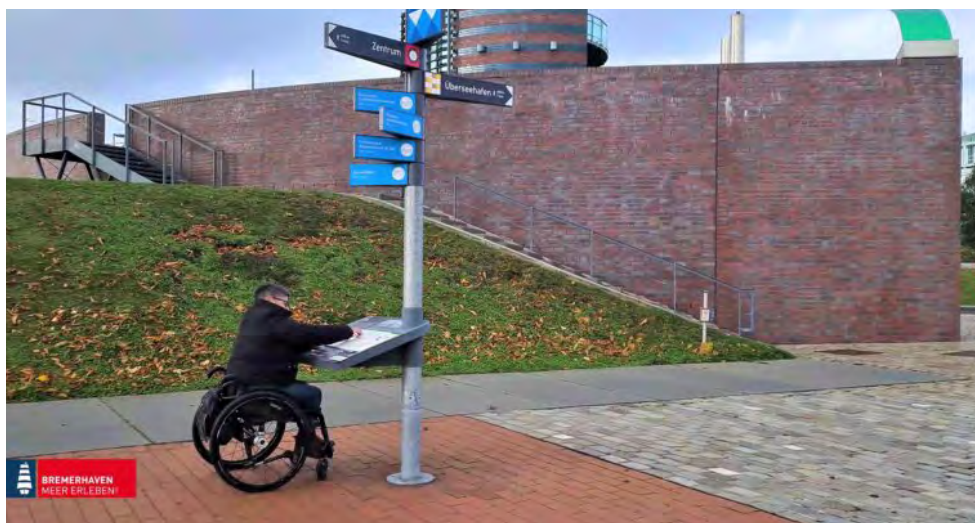
Kokonaisvaltainen lähestymistapa esteettömyyteen

Bremerhaven tekee myös kovasti töitä tukeakseen asukkaita, joilla on oppimishäiriöitä, kognitiivisia häiriöitä tai jokin muu vammaisuuden muoto.

Se on perustanut Bremerhavenin osallisuusakatemiaa, jossa opettajia koulutetaan antamaan osallistavaa opetusta lapsille, joilla on oppimishäiriöitä. Myös julkishallinto ja poliisihenkilöstö ovat saaneet vammaisuutta koskevaa koulutusta.

Kaupunginvaltuusto on asentanut helppolukuisia opasteita ympäri kaupunkia, ja se lähettää helppolukuisia kutsuja kokouksiinsa. Sen verkkosivusto tarjoaa tietoa helposti luettavassa muodossa ja viittomakielellä. Hätäviestijärjestelmän kautta myös kuulo- tai puhevammaiset henkilöt voivat ottaa yhteyttä hätäpalveluihin tekstiviestillä.

Bremerhavenin kokonaisvaltainen lähestymistapa esteettömyyteen ja urauurtava työ matkailun saralla on osoittanut sen olevan kaikkia asukkaita ja vieraita varten suunniteltu kaupunki.

© Tanja Albert / Erlebnis Bremerhaven, 2020

 Helppolukuisia opasteita

”Ainutlaatuisiksi meidät tekee se, että kaikki viranomaisemme ja poliitikkomme tunnustavat ehdoitta tavoitteemme olla kaikille sopiva kaupunki. Bremerhaven on ottanut urauurtavan roolin alueella. Sen lisäksi, että meillä on tahto poistaa esteitä, olemme luoneet sille myös oikeusperustan.”

Uwe Parpart, kaupunginvaltuuston jäsen, vammaistoimisto

Gdynia

Puola

© Shutterstock

**KOLMAS
PALKINTO**

Gdynia on 250 000 asukkaallaan Puolan Itämeren rannikon toiseksi suurin kaupunki. 1920-luvulla rakennetun sataman valmistuttua kaupunki kasvoi merkittävästi 1900-luvulla. Kaupunki on vielä tänäkin päivänä kaupankäynnin keskus ja suosittu risteilyalusten pysähdyspaikka. Siitä huolimatta, että Gdynia on suhteellisen nuori kaupunki, se on esteettömyystoimien edelläkävijä.

20-vuotias Esteetön Gdynia -ohjelma

Vuodesta 1999 alkaen kaupunginjohtajan nimittämä vammaisasioista vastaava valtuutettu on ollut vastuussa yhtäläisten mahdollisuuksien luomisesta Gdyniassa. Vuonna 2000 kaupunginvaltuusto laati Esteetön Gdynia -ohjelman, johon sisältyi kattavia esteettömyystoimia.

Tämä ohjelma on ohjannut Gdynian poikkeuksellista edistymistä, joka sai tunnustusta vuonna 2019, kun kaupunki voitti kolmannen palkinnon Esteetön kaupunki -kilpailussa. Tuolloin Gdynia sai kehuja erityisesti älyllisesti kehitysvammaisten henkilöiden osallistamisesta.

Viimeisin Esteetön Gdynia -ohjelma, joka uusittiin vuonna 2018, jatkuu ainakin vuoteen 2023 saakka. Tämä on osoitus kaupungin pitkäaikaisesta sitoumuksesta.

”Gdynian asukkaat luovat päivittäin kaupunkimme ainutlaatuisen ilmapiirin; olemme avoimia ja huomioimme muiden tarpeet. Tämä saavutetaan sosiaalisilla kampanjoilla, joilla pyritään lisäämään yleistä tietoisuutta, ja asettamalla nykyaikaisia tasa-arvostandardeja kaikille elämänalueille, jotta voisimme elää yhdessä, ei vain vierekkäin. Olemme jo monen vuoden ajan rakentaneet kaikille esteetöntä kaupunkia, edistäneet kaikkia palvelevaa suunnittelua, joka ei aseta esteitä unelmien toteuttamiselle ja onnelliselle elämälle, ja ennen kaikkea pyrkineet varmistamaan, että jokaisella on oikeus valita, kuinka hän haluaa elää.”

Wojciech Szczurek, Gdynian kaupunginjohtaja

Oikeusperiaatteet

Ajan mittaan kaupunki on luonut oikeusperustan tämän sitoumuksen toteuttamiseksi. Vuonna 2013 se otti käyttöön julkisten tilojen kaikkia palvelevaa suunnittelua koskevat standardit. Tämä tarkoittaa sitä, että näiden tilojen on oltava esteettömiä kaikille iästä tai vammaisuudesta riippumatta.

Vuodesta 2014 alkaen esteettömyysasiantuntija on antanut kaikkia palvelevaa suunnittelua koskevia analyyseja ja neuvoja. Asiantuntija

arvioi kaikki kaupungin rahoittamat hankkeet, mukaan lukien julkisten rakennusten rakennus- ja kunnostussuunnitelmat, sekä avustaa julkisten tilojen tarkastuksissa.

Kaupungissa on myös yleishyödyllinen neuvosto, joka koostuu valtiosta riippumattomien organisaatioiden jäsenistä. Tällä neuvostolla on aktiivinen rooli politiikan suunnittelussa, ja se tuo esiin vammaisten tarpeita. Ikääntyneillä asukkailla ja vammaisilla lapsilla on erityiset neuvostot.

”Vammaisuus ei ole tila, joka voidaan määritellä. Jokaisella on jotain liikaa tai liian vähän. Tärkeintä on myötätunto ja empatia. Se, mikä on vammaisten saatavilla, on kaikkien saatavilla. Näiden toimenpiteiden tulos on esteetön arkkitehtuuri ja liikenne sekä esteettömät julkiset tilat ja kulttuuritapahtumat, jotka yhdistävät, eivät erota. Tämän ansiosta Gdynian kaupunki voi elää yhdessä, ei erillään.”

Wojciech Szczurek, Gdynian kaupunginjohtaja

Liikkumisen helpottaminen

Gdynia tekee kovasti töitä ollakseen osallistava. Sillä on viittomakielinen palvelupiste kuulovammaisille, ja se on tehnyt tiivistä yhteistyötä puolalaisen näkövammaisjärjestön kanssa ymmärtääkseen näkövammaisten asukkaiden tarpeita. Tämän seurauksena se on ottanut käyttöön erilaisia menetelmiä, joiden avulla liikkuminen on helpompaa. Näihin kuuluvat kohokartat julkisissa tiloissa ja pistekirjoituksella kirjoitetut tiedot portaikkojen kaiteissa.

© Gdynian kaupunki / lehdistömateriaalit / Gdynia.pl, 2016

Lähellä rantaa oleva kohokartta kaupungista

Esteetöntä liikuntaa ja vapaa-aikaa

Puisten luiskien ansiosta pyörätuolilla pääsee monille hiekkarannoille Gdyniassa. Kaupunginvaltuusto otti hiekkarannat tarkasteluun vuonna 2019 ja antoi suosituksia niiden esteettömyyden parantamiseen entisestään. Hengenpelastajat saavat vuosittain vammaisten henkilöiden avustamista koskevaa koulutusta.

Kaupunginvaltuusto on varustanut koko bussiverkostonsa esteettömillä matalalattiaisilla busseilla ja johdinautoilla. Bussipysäkeillä on näkövammaisille tarkoitettu päällyste, ja opastetaulut antavat ääniopastusta matkustajille. Kaupunki on myös aloittanut ovelta ovelle -kuljetuspalvelun avustaakseen kaikkia, jotka näistä toimenpiteistä huolimatta eivät pysty käyttämään julkista liikennettä.

Myös julkisen liikenteen kuljettajat saavat osallistavan palvelun tarjoamista koskevaa koulutusta. Esteetön kaupunki -kilpailussa annettiin tälle hankkeelle tunnustusta vuonna 2013, kun Gdynia sai liikennettä ja infrastruktuuria koskevan erityismaininnan.

Gdynia on johtaja esteettömän julkisen liikenteen alalla

© Gdynian kaupunki / lehdistömateriaalit / Gdynia.pl, 2016

Kaupunginvaltuusto varmistaa, että kulttuuri-, vapaa-aika- ja urheilutapahtumat ovat esteettömiä ja mahdollisuuksien mukaan maksuttomia vammaisille. Pyörätuolitanssitunnit kuuluvat sen järjestämiin maksuttomiin tapahtumiin. Vammaisasioista vastaava valtuutettu arvioi kaikki muut suuret tapahtumat.

Vuonna 2019 kaupungissa avattiin keskuspuisto, jossa on ulkokuntosali, jossa on vammaisille ja ikääntyneille ihmisille suunniteltuja laitteita. Lisäksi siellä on aistipuutarha ja pian myös vammaisten lasten tarpeisiin mukautettu leikkikenttä.

© Gdynian kaupunki / lehdistömateriaalit / Gdynia.pl, 2016

 Hengenpelastajat on koulutettu avustamaan vammaisia

Kaupunki aikoo rakentaa uima-altaan, joka tarjoaa rauhallisen paikan ihmisille, joilla on esimerkiksi autismin kaltaisia sairauksia. Myös "World of a Child" -ohjelma järjestää toimintaa pienille lapsille, joilla on autismi.

Omien hankkeidensa lisäksi Gdynia auttaa tiedon ja hyvien käytäntöjen jakamisessa järjestämällä konferensseja ja valistuskampanjoita. Se myös palkitsee paikallisia projekteja Esteetön Gdynia -kilpailunsa kautta.

© Gdynian kaupunki / lehdistömateriaalit / Gdynia.pl, 2016

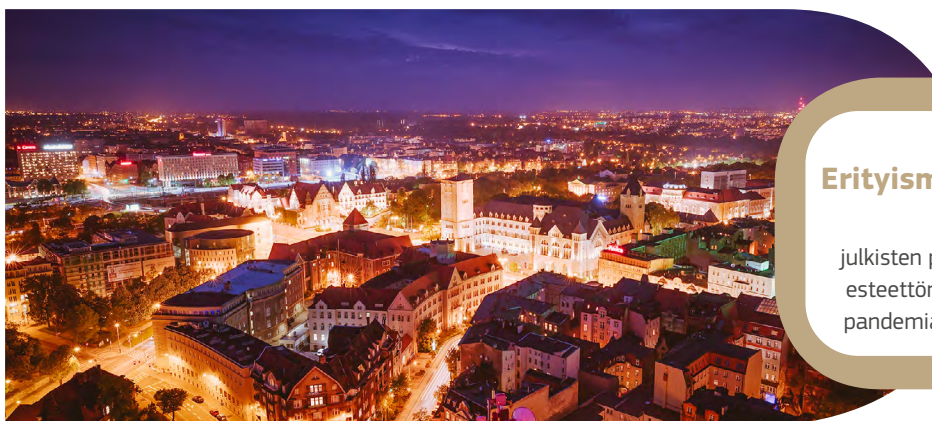
 Kaupunki järjestää maksuttomia esteettömiä aktiviteetteja, kuten pyörätuolitanssitunteja

Esteetön Gdynia -ohjelman ohjaamana kaupungin edistymisen 20 viime vuoden aikana on ollut merkittävää, erityisesti mitä tulee liikenteeseen ja vapaa-aikaan. Selkeää oikeudellista kehystä ja kaikkia palvelevan suunnittelun periaatteita noudattamalla se on ponnistellut kovasti tullakseen esteettömäksi kaikille.

Poznań

Puola

© Michal Matyska, Poznańin kaupunki, 2020

Erityismaininta

julkisten palvelujen
esteettömyydestä
pandemian aikana

Poznań on Puolan viidenneksi suurin kaupunki. Se on Suur-Puolan alueen historiallinen pääkaupunki ja yksi maan tärkeimmistä talous- ja kulttuurikeskuksista. Kaupunki on osoittanut pitkäaikaista sitoutuneisuutta esteettömyyteen, ja vuonna 2014 se voitti Esteetön kaupunki -kilpailussa kolmannen palkinnon. Tämä vuonna se kuitenkin saa erityismaininnan viimeisimmistä ponnisteluistaan COVID-19-pandemian aikana.

Haavoittuvimmassa asemassa olevien asukkaiden suojeleminen

COVID-19-viruksen aiheuttaessa valtavia haasteita ympäri Eurooppaa Poznań ymmärsi nopeasti sen seuraukset 535 000 asukkaalleen.

Kaupunki ymmärsi, että tietyt ryhmät, erityisesti ikääntyneet, vammaiset ja tietyistä sairauksista kärsivät henkilöt, tarvitsevat lisätukea. Itse viruksen aiheuttaman riskin lisäksi näillä asukkailla

on suurempi mahdollisuus joutua eristyksiin tavanomaisesta tukiverkostostaan sosiaalista kanssakäymistä koskevien rajoitusten vuoksi.

Poznań aloitti Seniorro Masks -kampanjan, johon osallistuneet vapaaehtoiset valmistivat ja jakoivat ilmaisia kasvomaskeja ikääntyneille asukkaille. Monet näistä vapaaehtoisista olivat itse ikääntyneitä henkilöitä, jotka saattoivat antaa ompelutaitonsa käyttöön. Näin hanke edisti solidaarisuutta laajamittaisen eristyksen aikana.

”Tiesimme pandemian alusta alkaen, että meidän on tuettava kaupunkimme asukkaita. Erityistä huomiota kiinnitettiin ikääntyneisiin ja vammaisiin henkilöihin – heihin, joiden katsotaan kuuluvan riskiryhmiin. Halusimme, että he voivat käyttää julkisia palveluja päivittäisten tarpeidensa mukaisesti, huolehtien samalla kaikista varotoimista.”

Jacek Jaśkowiak, Poznańin kaupunginjohtaja

Toinen vapaaehtoisvoimin toteutettu hanke on Shopping for Seniors (Senioreiden ostosapu). Tämän ohjelman kautta vapaaehtoiset menevät ostoksille niiden puolesta, joille virus aiheuttaa suuremman riskin. Shopping for Seniors (Senioreiden ostosapu) on auttanut haavoittuvassa asemassa olevia asukkaita saamaan välttämättömyystarvikkeita, kuten ruokaa, hygieniatuotteita ja lääkkeitä, poistumatta kodeistaan.

Esimerkillistä teknologian käyttöä

Vuoden 2014 Esteetön kaupunki -kilpailussa Poznań sai kehuja vammaisille kehittämästään esteettömästä verkkoportaalista.

Monta vuotta myöhemmin Poznań on yhä johtaja tietotekniikan hyödyntämisessä. Se tarkistaa säännöllisesti esteettömyyden verkkosivustollaan, jolta löytyy helppolukuista ja viittomakielistä sisältöä.

Pandemian aikana kaupunki on mahdollistanut pääsyn julkisiin palveluihin tietotekniikan avulla. Se on myös julkaissut verkkosivustollaan tietoa viruksesta, mukaan lukien viittomakieliset videot kuulovammaisille.

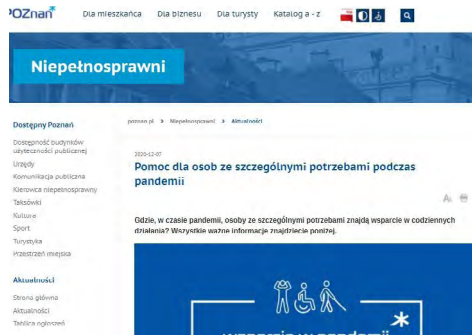
Mikä tärkeintä, Poznań ymmärsi myös, että joillakin asukkailla ei ole tarvittavia taitoja välttämättömien tietojen ja palvelujen löytämiseen verkosta. Kun niin paljon tietoa annetaan tällä tavalla, erityisesti ikääntyneitä ihmisiä uhkaa digitaalinen syrjäytyminen.

Tämän vuoksi kaupunki on perustanut erityisen puhelinpalvelun, joka auttaa näitä asukkaita löytämään luotettavaa tietoa verkosta. Sen neuvot avustavat myös esimerkiksi sähköpostien lähettämisessä ja tilien luomisessa sosiaaliseen mediaan auttaen näin ehkäisemään eristäytymistä.

Poznań perusti ikääntyneille asukkaille myös toisen maksuttoman puhelinpalvelun, Telefon Serdeczości (Sydämellinen puhelin). Monille puhelinpalvelu tarjoaa kanavan keskustella peloistaan ja vaikeuksistaan. Toisille se yksinkertaisesti antaa mahdollisuuden kuulla ystävällisen äänen, kun he tuntevat olonsa yksinäiseksi.

Seniorro Masks -kampanjan vapaaehtoistyöntekijä ompelee maskia kotonaan

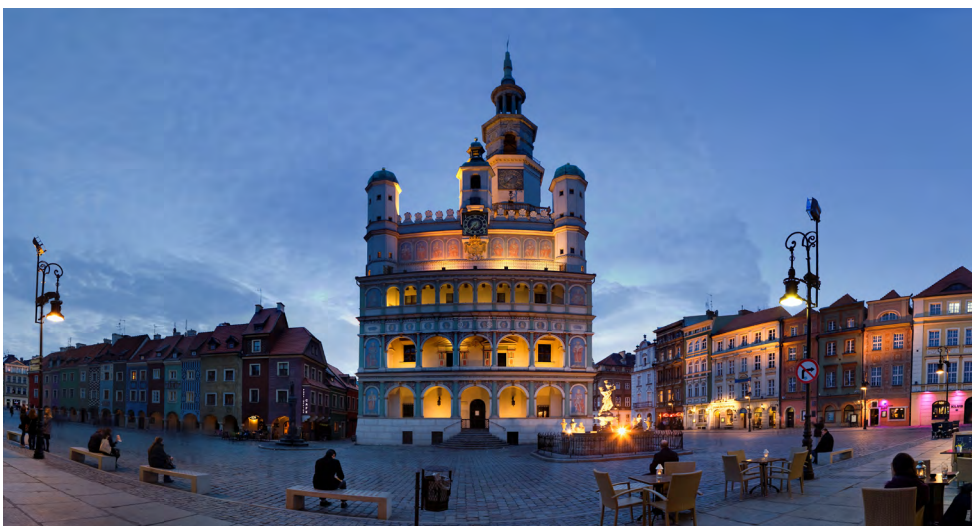

Kaupunki on pandemian aikana julkaissut verkkosivustollaan tietoja esteettömyssä muodossa

Esteettömyys osana kaupungin strategiaa

Poznańin esimerkillinen toiminta pandemian aikana ei ole yllätys, sillä esteettömyys on sisällytetty kaupungin kehitysstrategiaan 2020+ sekä sosiaalisten ongelmien ratkaisustrategiaan vuosille 2019–2025.

Kaupungilla on myös ollut ohjelma nimeltä ”Poznańin kaupungin ohjeet ja tehtävät vammaisten henkilöiden sosiaalista integrointia varten vuosille 2012–2020”. Tämän ohjelman kautta se on laatinut esteettömyysstandardeja, investointeja koskevia sääntöjä ja julkisten tilojen tarkastuksia.

Poznań on tehnyt kovasti töitä kommunikoidakseen asukkaidensa kanssa sosiaalisen kanssakäymisen laajamittaisten rajoitusten aikana

”Poznańin strategisten tavoitteiden painopisteenä on korkealaatuisten elinolosuhteiden luominen asukkailleen ja erityinen avoimuus ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden tarpeiden suhteen. Kaupunki mukauttaa julkisia palveluja, etuuksia, lääkinnällistä apua, sosiaalipalveluja ja sosiaalista toimintaa koskevia ohjelmia ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden tarpeiden mukaisesti. Viime kädessä tämä toiminta auttaa parantamaan erityistarpeita omaavien ihmisten elämänlaatua ja lisäämään heidän itsenäisyyttään. Kaupunki pyrki johdonmukaisesti saavuttamaan nämä tavoitteet pandemian aikana. Aloitettuja projekteja ja palveluja jatketaan varmasti, sillä kaupunkimme asukkaat ovat ottaneet ne erittäin hyvin vastaan.”

Dorota Potejko, Poznańin kaupunginjohtajan nimittämä vammaisasioista vastaava valtuutettu

Kaupunginjohtajan nimittämällä vammaisasioista vastaavalla valtuutetulla on kokonaisvastuu tästä ohjelmasta ja tukenaan julkisten tilojen esteettömyyskoordinaattori. Lisäksi vammaiset osallistuvat kaikkien Poznańin strategioiden ja standardien kehittämiseen. Vammaisilla on edustajia kahdessa tärkeässä neuvoo-antavassa elimessä, vammaisasioista vastaavan valtuutetun kansalaiskeskustelukomiteassa ja vammaisten kunnallisessa sosiaalineuvostossa.

Osallistava lähestymistapa

Pandemian aikaisten toimiensa lisäksi Poznań erottuu esteetöntä kulttuuria koskevalla työllään. Kulttuuritarjonnasta tehdään esteetöntä käyttämällä elokuvateattereissa, teattereissa ja kirjastoissa induktiosilmukoita, kuvailutulkkauksia, viittomakielitulkkausta ja

vaihtoehtoisia tekstejä. Kaupunki järjestää vammaisille myös luovia projekteja, kuten elokuvatyöpajoja ja teatteriproduktioita.

Tämä on jälleen yksi osoitus Poznańin sitoutuneisuudesta osallistamiseen, mikä on ollut ilmeistä pandemian aikana. Innovatiivisilla hankkeillaan ja hyödyntämällä tietotekniikkaa älykkäästi kaupunki on tehnyt kovasti töitä asukkaidensa suojelemiseksi ja julkisten palvelujen saatavuuden varmistamiseksi poikkeuksellisen vaikeina aikoina.

Komotiní

Kreikka

© Shutterstock

Erityismaininta

esteettömyydestä
koko kaupungin
mahdollisuutena

Komotiní on Kreikan Itä-Makedonian ja Traakian alueen pääkaupunki. Kaupungissa on 54 000 asukasta, ja se on tämän vuoden voittajakaupungeista pienin ja sen taloudelliset resurssit ovat vaatimattomat. Tästä huolimatta Komotinísta on tullut malliesimerkki erinomaisesta edistyksestä esteettömyydessä ja esteettömyyden omaksumisessa koko kaupunkia palvelevaksi mahdollisuudeksi.

Parannuksia haasteista huolimatta

Komotiní on moderni monikulttuurinen kaupunki, joka on rakennettu Rooman aikaisen linnoituksen ympärille. Tämän seurauksena sen monivaiheisessa kehityksessä näkyy monia vaikutteita. Tämä on tehnyt esteettömyydestä haasteen.

Kaupunki on myös alueen hallinnollinen keskus, jonka taloudelliset resurssit ovat olleet rajalliset erityisesti vuoden 2008 rahoituskriisin jälkeen.

Komotiní on kuitenkin tehnyt tiivistä yhteistyötä 54 000 asukkaansa kanssa tullakseen esteettömämmäksi ja osallistavammaksi. Näin tehdessään se on ymmärtänyt, että esteettömyyden lisääminen edistää koko kaupungin kasvua ja hyvinvointia tulevaisuudessa.

”Kaupunkimme osoittaa, että jos kaupungin virkamiehet painottavat esteettömyyttä poliittisessa ohjelmassaan ja tekevät yhteistyötä määrätietoisten henkilöiden kanssa, jotka ovat valmiita antamaan asialle aikaansa ja resursseja, kaupunki voidaan muuttaa jopa kaikista epäsuotuisimmista olosuhteista.”

Ioannis Garanis, kaupunginjohtaja

Kaupungin uudistamisohjelma

Viimeisten 20 vuoden aikana kunta on toteuttanut Urban II Community Initiative Programme -ohjelmaa, jossa esteettömyydelle ja sosiaaliselle osallisuudelle annetaan suuri painoarvo. Se on sijoittanut miljoonia euroja tähän uudistamisohjelmaan, joka on nyt kolmannessa vaiheessaan.

Ohjelman kautta kunta on sisällyttänyt esteettömyyden käytäntöihinsä ja strategioihinsa. Rakennettuun ympäristöön on tehty paljon investointeja. Ohjelma on parantanut bussiverkostoa ja luonut 20 kilometriä esteettömiä kulkureittejä ja digitaalisen kartan reiteistä.

Nyt kolme neljäsosaa kaupungin omistamista rakennuksista on esteettömiä, mukaan lukien kaupungin sairaala, lääkärikeskukset, poliisiakatemia, teatterit ja kirjasto.

Myös Traakian Demokritos-yliopiston Komotinin kampus, jossa on noin 10 000 opiskelijaa, on esteetön. Noin 90 % kouluista on jo esteettömiä, ja loput seuraavat pian perässä, sillä kunta on asettanut tavoitteeksi kaikkien kaupungin omistamien rakennusten muuttamisen esteettömiksi vuoteen 2021 mennessä.

Investoinneissa on keskitytty voimakkaasti myös urheiluun ja vapaa-aikaan. Kaikki kaupungin urheilutilat ovat nyt esteettömiä, samoin kuin 47 leikkikenttää kaupungin 60 leikkikentästä. Rannikon hiekkarannoille on järjestetty kuusi esteetöntä kulkupaikkaa.

© Komotinin kunta, 2020

Komotini on parantanut rakennettua ympäristöään

© Komotinín kunta, 2020

Kaupunki on investoinut esteettömiin urheilutiloihin

Esteetön leikkikenttä

© Komotinín kunta, 2020

Yhteistyöhön perustuva lähestymistapa

Komotiní erottuu osallistavalla lähestymistavallaan ja vammaisten osallistumisella päätöksentekoon. Kunta ei kohtele vammaisia erillisenä ryhmänä yhteiskunnassa, vaan voimavarana ja tasa-arvoisena kumppanina kaupungin hallinnossa. Kunta oppii heidän kokemuksistaan ja hyödyntää heidän asiantuntemustaan.

Vammaisilla on edustajia neuvoa-antavissa lautakunnissa ja ohjauskomiteoissa, jotka auttavat esteettömyysstrategian ja -politiikan suunnittelussa. He tekevät tiivistä yhteistyötä paikallisten sosiaalipalvelujen kanssa ja auttavat erilaisten kunnallisten projektien toteuttamisessa.

”Yhteisömme on todella ylpeä tästä palkinnosta. Komotiní on yksi Euroopan vammaisystävällisimmistä kaupungeista, koska taistelemme tämän asian puolesta yhteisönä. Järjestöt ja paikalliset viranomaiset tekevät tämän eteen yhteistyötä. Tarvitsemme syrjimättömän, esteettömän kaupungin, joka sopii kaikille – poikkeuksetta. Olemme taistelleet tämän puolesta viimeiset 20 vuotta käyttäen monia järjestelmiä ja strategioita.”

Spyridon Ntantanidis, Perpaton hallituksen jäsen

Paikallinen Perpato-järjestö edustaa vammaisia ja kuuluu organisaatioiden yhteenliittymään, joka järjestää paikallista ruoka-apua vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahaston kautta. Se osallistuu myös Euroopan sosiaalirahaston rahoituksen hallintaan.

Kunta oli mukana rahoittamassa yhteisö- ja toimintakeskusta, jota vammaiset ylläpitävät vammaisia varten. Tämän lisäksi paikalliset kansalaisjärjestöt järjestävät älyllisesti kehitysvammaisille lapsille toimintaa koulupäivän jälkeen.

Esteetön matkailu tarjoaa mahdollisuuden kasvuun

Komotini luo mainetta modernina kaupunkina, jossa vammaiset tuntevat olevansa turvassa, tervetulleita ja osallisia.

COVID-19-pandemian aikana kunta teki yhteistyötä paikallisen järjestön kanssa paikallistaakseen kaikki vammaiset henkilöt paikkatietojärjestelmän kautta. Tämän ansiosta sosiaalipalvelut tavoittivat tukea tarvitsevat helposti.

Esteetön matkailu on jälleen yksi esimerkki Komotinin kaukonäköisestä lähestymistavasta.

On tunnettua, että esteettömät kaupungit houkuttelevat enemmän vierailijoita, joten Komotini on tehnyt investointeja tullakseen esteettömäksi ja kestäväksi matkailukohteeksi. Kaupunki toivoo, että vierailijat kokevat kaupungin osallistavuuden ja palaavat takaisin, ehkä jopa pysyvästi. Tämä puolestaan edistää paikallista taloutta.

Osana tätä hanketta kaupunki tarjoaa koulutusta paikallisille matkailu-, majoitus-, ravitsemis- ja elämystoimialojen yrityksille. Koulutus auttaa yrityksiä räätälöimään ja kohdistamaan palvelujaan vammaisille. Lisäksi kaupunki on kehittänyt "Visit Komotini" -verkkosivuston, joka on pian täysin esteetön.

Viime vuonna osallistuneen Chanian jälkeen Komotini on toinen kreikkalainen kaupunki, joka saa Esteetön kaupunki -palkinnon erityismaininnan. Siitä on tulossa esteettömyysasioiden alueellinen ja kansallinen johtaja, joka yhteistyössä yliopistoyhteisönsä kanssa jakaa tietoja ja hyviä käytäntöjä. Tällä tavoin se toivoo innoittavansa muita kreikkalaisia kaupunkeja.

Kaikki nämä hankkeet osoittavat selvästi, että esteettömyys ei ole Komotinille pelkkä velvollisuus vaan myös mahdollisuus.

© Komotinin kunta, 2020

 Kansalaisjärjestöt ovat vahvasti mukana Komotinin kunnan toiminnassa

Firenze

Italia

© Shutterstock

Erityismaininta

rakennetusta
ympäristöstä

Renessanssin synnyinpaikkana tunnettu Firenze on kaupunki, jolla on rikas kulttuuriperintö. Sen historiallinen keskusta nimettiin Unescon maailmanperintökohteeksi vuonna 1982. Tämän seurauksena Firenze on yksi maailman suosituimmista matkailukohteista. Esteettömyys ei siis ole tärkeää vain kaupungin 368 000 asukkaalle vaan myös yli 12 miljoonalle matkailijalle, jotka vierailevat kaupungissa vuosittain.

Mukautetut rakennukset ja julkiset tilat

Nykyaikaisissa kaupungeissa uusien rakennusten tekeminen esteettömiksi on suhteellisen helppoa. Olemassa olevan ympäristön mukauttaminen on kuitenkin haastavampaa, erityisesti historiallisissa kaupungeissa, joissa on hyvin vanhoja, monumentaalisia rakennuksia ja kapeita mukulakivikatuja.

Näistä haasteista huolimatta Firenze on edistynyt erinomaisesti. Tämä on saavutettu noudattamalla rakennuksia ja julkisia tiloja koskevaa kunnianhimoista mukautussuunnitelmaa, jota päivitetään vuosittain.

Suunnitelma kattaa muun muassa tiet, jalkakäytävät, pysäköintialueet, puistot, urheilutilat, kirjastot ja museot. Tämän perusteella Firenze on uudistanut esteettömämmäksi 29 julkista tilaa, kuten kouluja, urheilukeskuksia ja kirjastoja.

Vuonna 2019 kaupunki nimitti vammaispäällikön edistämään vammaisten tarpeiden huomiointia kehitystyössä. Vammaispäällikkö koordinoi esteettömyystoimia ja tekee tiivistä yhteistyötä kaupungin hallinnollisten osastojen ja järjestöjen kanssa.

”Vammaisten henkilöiden osallistaminen on äärimmäisen tärkeää kestävän kaupunkikehityksen kannalta. Sosiaalisen osallisuuden, terveellisten elintapojen, liikkuvuuden sekä kaupunkialueiden, viheralueiden ja julkisten tilojen suunnittelun välisten synergioiden maksimoiminen pysyy Firenzen kaupungin kestävän kehityksen keskeisenä prioriteettina.”

Cecilia Del Re, apulaiskaupunginjohtaja

© Firenzen kunta (urheilusta vastaava kaupunginvaltuuston jäsen), 2019

Pyörätuolikoripalloa pelataan kaupungin esteettömissä urheilukeskuksissa

Vammaispäällikkö koordinoi myös vammaisille suunnatun keskitetyn asiointipisteen kehittämistä. Tämä asiointipiste tulee tarjoamaan esimerkiksi julkisen liikenteen ja matkailun esteettömyyttä koskevia tietoja.

Liikkuvuustoimet

Vuodesta 2009 lähtien Firenze on laajentanut historiallisen keskustansa jalankulkualueita 260 000 m²:stä yli 400 000 m²:iin. Tämä on vähentänyt liikennettä 25 %, alentanut saastetasoja ja tehnyt ympäristöstä miellyttävämmän. Se on myös tehnyt vammaisten liikkumisesta turvallisempaa ja helpompaa.

Samalla kaupunki on lisännyt vammaisille varattujen pysäköintipaikkojen määrää. Firenzessä on nyt vammaisille varattuja pysäköintipaikkoja enemmän kuin missään muussa kaupungissa Italiassa, vaikka se onkin vasta maan kahdeksanneksi suurin kaupunki. Lisäksi näiden pysäköintipaikkojen käyttäminen on maksutonta.

Kaikki bussit ja raitiovaunut ovat täysin esteettömiä, samoin kuin kaikki asemat, mukaan lukien kapeilla kaduilla sijaitsevat. Kaupungin taksit on varusteltu pyörätuolien kuljettamista varten, ja ne tarjoavat esteettömän vaihtoehdon alueilla, joilla julkista liikennettä ei ole. Vammaiset henkilöt kulkevat näillä takseilla alennettuun hintaan.

Innovatiivista teknologian käyttöä

Firenze erottuu sillä, kuinka se on käyttänyt tietotekniikkaa hyödyntääkseen nämä parannukset parhaalla mahdollisella tavalla. Kaupungin fyysistä infrastruktuuria tuetaan nykyaikaisilla tietotekniikkapalveluilla, jotka tekevät liikkumisesta ja tietojen löytämisestä helpompaa.

Kunta on kehittänyt Infomobilità Firenze -mobiilisovelluksen, joka auttaa ihmisiä liikkumaan ympäri kaupunkia tarjoamalla reaaliaikaista tietoa julkisesta liikenteestä, ruuhkista ja pysäköintipaikoista.

Lisäksi toinen sovellus, Kimap Pro, auttaa pyörätuolien ja invalidimopedien käyttäjiä löytämään esteettömiä reittejä kaupungissa. Ääniavustaja opastaa käyttäjää ja reagoi reaaliaikaisiin päivityksiin reitin optimoimiseksi.

Näiden lisäksi FeelFlorence-sovelluksessa ja -verkkosivustolla on erityinen esteettömälle matkailulle omistettu osio, joka on saatavilla viidellä kielellä. Se sisältää matkareittejä ja tietoja opastetuista kierroksista, tapahtumista, markkinoista ja muista palveluista.

© Firenzen kunta

 Firenzen taksit sopivat pyörätuoleille

Esteetön kulttuuriperintö

Firenze on tehnyt kovasti töitä, jotta sen rikas kulttuuriperintö olisi esteetöntä. Kaupungin päämatkailukeskuksesta voi lainata pyörätuoleja maksutta ja siellä on saatavilla äänioppaita viidellä eri kielellä sekä tietoja kansainvälisellä viittomakielellä.

Kunta on kehittänyt myös Passepartout-työkalun, joka tarjoaa karttoja, reittejä ympäri historiallista keskustaa sekä tietoja esteettömistä kulttuurikohteista. Tällaisia ovat muun muassa Santa Maria del Fiore -katedraali, Santa Maria Novella -kirkko ja Boboli-puutarha.

Uudistettujen julkisten tilojen joukosta löytyy myös Firenzen kuuluisia museota ja taidegallerioita. Useimmat kansalaismuseot ovat nyt luiskien tai hissien myötä maksutta esteettömiä vammaisille.

Tämän rinnalla Firenze on työskennellyt Italian näkövammaisten liiton kanssa kehittääkseen vierailijoille moniaistireittejä, joissa yhdistyvät kosketus, tuoksu, tila ja ääni.

© Kinoa srl, 2019

 Kimap Pro auttaa pyörätuolin käyttäjiä liikkumaan kaupungilla

Se on myös tehnyt yhteistyötä kansallisen kuulovammaisten järjestön kanssa tarjotakseen opastettuja kierroksia viittomakielitulkkauksella. Tämän lisäksi joissakin museoissa on käytössä tekstitetyt multimediaoppaat.

Alzheimerin tautia sairastaville tai muista kognitiivisista häiriöistä kärsiville henkilöille järjestetään sosioterapeuttisia vierailuja. Museum in a Suitcase (Museo matkalaukussa) -hanke puolestaan järjestää virtuaalikierroksia, joihin liikuntarajoitteiset henkilöt voivat osallistua kotoaan käsin.

Kaiken kaikkiaan Firenze on osoittanut, että huolellinen suunnittelu voi auttaa historiallisia kaupunkeja voittamaan haasteet ja mukauttamaan rakennettua ympäristöään.

Kaupunki on myös osoittanut poikkeuksellista sitoutumista kulttuuriperinnön tuomiseen kaikkien saataville. Sen osallistava lähestymistapa innovatiivisen tietotekniikan tukemana varmistaa, että niin asukkaat kuin matkailijatkin pääsevät nauttimaan kaupungin tarjonnasta parhaalla mahdollisella tavalla.

”Maailmanperintökaupunkina Firenzellä on aina ollut tarve olla esteetön kaikille ja mahdollistaa vierailut sen kuuluisille muistomerkeille ja muihin tiloihin. Tavoitteemme saavuttamiseksi olemme noudattaneet kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jolla varmistamme koordinoitua käytännöt laajamittaista esteettömyyttä varten.”

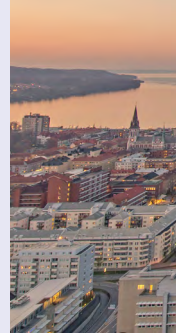
Cecilia Del Re, apulaiskaupunginjohtaja

© MUSE Association, 2018

 Firenzen museot tarjoavat erikoisvierailuja

Esteetön kaupunki 2022 -kilpailuun osallistuminen

Esteetön kaupunki -kilpailun järjestää Euroopan komissio yhdessä Euroopan vammaisfooruminkanssa. Palkinnolla annetaan tunnustusta kaupungeille, jotka ovat omilla toimillaan pyrkineet parantamaan esteettömyyttään asukkaitaan varten.

Esteetön kaupunki -palkinto on EU:n hanke, jolla edistetään kaikkien asukkaiden, myös vammaisten ja ikääntyneiden ihmisten, yhtäläisiä mahdollisuuksia kaupunkielämään.

Esteetön kaupunki -kilpailuun osallistuminen on sekä mahdollisuus saada tunnustusta EU:lta että ainutlaatuinen tilaisuus tarkastella oman kaupungin nykytilannetta ja mitata edistymistä.

Lisäksi kilpailu antaa mahdollisuuden edistää esteettömyyttä muissa EU:n kaupungeissa ja jakaa parhaita käytäntöjä. Voittajakaupungit esitellään ensi vuoden Esteetön kaupunki -palkinnon esitteessä.

Lisäksi Euroopan komissio myöntää voittajalle sekä toiseksi ja kolmanneksi sijoittuneille rahapalkinnot seuraavasti:

- 1. palkinto: 150 000 €
- 2. palkinto: 120 000 €
- 3. palkinto: 80 000 €

Haluaisitko olla yksi ensi vuoden voittajista? Jatka lukemista, jos haluat lisätietoja.

Kuka voi osallistua?

Osallistujan on oltava hallinnollinen taho, joka edustaa jossakin EU:n jäsenvaltiossa sijaitsevaa yli 50 000 asukkaan kaupunkia. Jäsenvaltioissa, joissa on vain yksi näin suuri kaupunki, kahdesta tai useammasta kaupungista koostuvat kaupunkialueet voivat myös osallistua, jos niiden yhteenlaskettu väkiluku on yli 50 000 asukasta.

Koska sama kaupunki ei voi voittaa Esteetön kaupunki -palkintoa kahtena peräkkäisenä vuonna, vuoden 2021 voittajakaupunki ei voi osallistua uudestaan vuonna 2022. Kaikki muut kaupungit, kuten toisen ja kolmannen palkinnon voittajat ja erityismaininnan saaneet kaupungit, voivat osallistua uudelleen.

Osallistumista varten on täytettävä ja lähetettävä sähköinen hakulomake määräaikaan mennessä. Hakemisen avuksi laaditut ohjeet ja kilpailun säännöt julkaistaan, kun hakuaika alkaa.

© Peter Appelin, 2014

Ne tulevat saataville kaikilla EU:n virallisilla kielillä Esteetön kaupunki 2022 -palkinnon verkkosivustolle osoitteeseen.

ec.europa.eu/social/accesscityaward2022

Valintaprosessi

Raadit arvioivat toteutettuja ja suunniteltuja toimenpiteitä seuraavilla alueilla:

- rakennettu ympäristö ja julkiset tilat
- liikenne ja siihen liittyvä infrastruktuuri
- tiedonvälitys ja viestintä, mukaan lukien uudet tieto- ja viestintäteknologiat
- julkiset tilat ja palvelut.

Raadit arvioivat hakemuksia kuuden seuraavan kriteerin perusteella:

- toimenpiteiden laajuus
- omistajuus, sitoutumisen taso
- vaikutus
- laatu ja tulosten kestävyys
- vammaisten henkilöiden ja yhteistyökumppaneiden osallistuminen
- sosiaaliset innovaatiot.

EU:n juhliessa Euroopan rautateiden teemavuotta vuonna 2021 vuoden 2022 palkinnossa saatetaan huomioida erityisesti rautatieasemien esteettömyys. Seuraa verkkosivustoamme, niin saat tiedot lopullisista kriteereistä. Lisätietoja Euroopan rautateiden teemavuodesta on saatavilla osoitteesta europa.eu/year-of-rail/index_fi

Valintaprosessi on jaettu kahteen vaiheeseen: esivalinta kansallisella tasolla ja lopullinen valinta Euroopan tasolla. Kunkin maan **kansallinen raati** valitsee Euroopan komission määrittämiä arvosteluperusteita käyttäen enintään kolme kaupunkia kansallisten hakijoiden joukosta. Kansalliset ehdokkaat etenevät kilpailun toiseen vaiheeseen ja **eurooppalaisen tuomariston** arvioitaviksi.

Esteetön kaupunki 2022 -palkinnon voittaja julkistetaan **talvella 2021**. Seremonia järjestetään Euroopan vammaisten päivään liittyvän vuosittaisen konferenssin osana Brysselissä.

Esteetön kaupunki -kilpailun sihteeristö

Esteetön kaupunki -kilpailun sihteeristö voi auttaa hakemuksen valmistelussa. Jos tarvitset lisätietoja, ota yhteyttä: secretariat@accesscityaward.eu

Yhteydenotot EU:hun

Käynti tiedotuspisteessä

Euroopan unionin alueella toimii yhteensä satoja Europe Direct -tiedotuspisteitä.

Lähimmän tiedotuspisteen osoite löytyy verkosta:

https://europa.eu/european-union/contact_fi

Yhteydenotot puhelimitse tai sähköpostitse

Europe Direct -palvelu vastaa Euroopan unionia koskeviin kysymyksiin. Palveluun voi ottaa yhteyttä

— soittamalla maksuttomaan palvelunumeroon 00 800 6789 1011

(jotkin operaattorit voivat periä puhelumaksun)

— soittamalla puhelinnumeroon +32 22999696

— sähköpostitse: https://europa.eu/european-union/contact_fi

Tietoa EU:sta

Verkkosivut

Tietoa Euroopan unionista on saatavilla kaikilla EU:n virallisilla kielillä Europa-sivustolla:

https://europa.eu/european-union/index_fi

EU:n julkaisut

EU:n ilmaisia ja maksullisia julkaisuja voi ladata tai tilata osoitteesta

<https://publications.europa.eu/fi/publications>. Ilmaisia julkaisuja on mahdollista saada usean kappaleen erinä ottamalla yhteyttä Europe Direct -palveluun tai paikalliseen tiedotuspisteeseen (ks. https://europa.eu/european-union/contact_fi).

EU:n lainsäädäntö ja siihen liittyvät asiakirjat

EU:n koko lainsäädäntö vuodesta 1952 alkaen ja muuta tietoa EU:n oikeudesta on saatavilla kaikilla virallisilla kielillä EUR-Lex-tietokannassa osoitteessa <http://eur-lex.europa.eu>

EU:n avoin data

EU:n avoimen datan portaalin (<http://data.europa.eu/euodp/fi>) kautta on saatavilla EU:n data-aineistoja. Data on ilmaiseksi ladattavissa ja uudelleenkäytettävissä sekä kaupallista että ei-kaupallista käyttöä varten.

Vuosittaisessa Esteetön kaupunki -kilpailussa annetaan tunnustusta sellaiselle Euroopan kaupunkien toiminnalle, joka tekee kaupungeista aiempaa esteettömämpiä vammaisille ja ikääntyneille henkilöille. Tässä esitteessä kerrotaan vuoden 2021 voittajien, finalistien ja erityismaininnan saaneiden kaupunkien saavutuksista: Jönköping (Ruotsi), Bremerhaven (Saksa), Gdynia (Puola), Poznań (Puola), Komotini (Kreikka) ja Firenze (Italia). Tämän vuoden kaupungit ovat ryhtyneet konkreettisiin toimiin julkisten tilojen, palvelujen, liikenteen, rakennusten, kulttuurin ja matkailun esteettömyyden parantamiseksi.

Julkaisuja voi ladata tai tilata maksutta osoitteesta

ec.europa.eu/social/publications

Jos haluat saada ajantasaista tietoa työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosastosta, tilaa maksuton sähköinen uutiskirje Social Europe e-newsletter osoitteesta

ec.europa.eu/social/e-newsletter

Social Europe

EU_Social

